

บันทึก

เรื่อง การควบคุมการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า

หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๑๔๕๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตามคำขอของกระทรวงพาณิชย์ว่า ถ้าหากจะมีการกำหนดราคาสูงสุดของกระแสไฟฟ้า โดยอาศัยอำนาจตามความในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการค้ากำไรเกินควร จะมีทางทำได้เพียงใดหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายอาญา) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

กฎหมายที่ใช้เกี่ยวกับการพิจารณาในเรื่องนี้ คือ

๑. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๘

๒. พระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. ๒๔๙๐

คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้แล้ว เห็นว่า กระแสไฟฟ้าก็เป็นสิ่งที่ตกอยู่ในความควบคุมของพระราชบัญญัตินั้น ๆ ด้วย กล่าวคือ เป็นเครื่องอุปโภคบริโภคอันอยู่ในข่ายแห่งการที่จะควบคุมให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนตามพระราชบัญญัติฉบับต้น และเป็นสิ่งของที่อยู่ในข่ายแห่งความมุ่งหมายที่จะควบคุมมิให้มีการค้ากำไรเกินควร ผลจึงเป็นว่าถ้ามีความจำเป็นสมควรที่จะจัดการอย่างใดเกี่ยวกับกระแสไฟฟ้าตามความประสงค์แห่งพระราชบัญญัติใดแล้ว ก็ย่อมจะนำพระราชบัญญัตินั้นมาใช้บังคับได้ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินั้น

ในเรื่องนี้ปรากฏตามความในหนังสือของเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่กล่าวข้างต้นว่า ประสงค์จะกำหนดราคาสูงสุดของกระแสไฟฟ้า คือประสงค์จะมีให้ประชาชนต้องได้รับความเดือดร้อนเพราะการค้ากำไรเกินควรจากการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า พระราชบัญญัติที่จะนำมาใช้บังคับในกรณีเช่นนี้ จึงควรเป็นพระราชบัญญัติฉบับที่ ๒ ที่กล่าวแล้วคือพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. ๒๔๙๐

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (นายพร ศรีจามร) ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ความประสงค์ของทางราชการที่จะดำเนินการในเรื่องที่หารือมานี้ ก็คือ จะกำหนดราคาสูงสุดของกระแสไฟฟ้าที่บริษัทไฟฟ้าไทยคอร์ปอเรชั่น จำกัด จำหน่าย คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นสมควรกล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า แม้ว่าบริษัทไฟฟ้าไทยคอร์ปอเรชั่น จำกัด จะเป็นบริษัทที่ได้

ตั้งขึ้นโดยได้มีประกาศพระบรมราชโองการพระราชทานพระบรมราชานุญาตพิเศษ และมีหนังสือสัญญาที่ได้ทำไว้กับรัฐบาลในขณะนั้นก็ตาม ก็หาอาจที่จะนำสิทธิหรืออำนาจใด ๆ เช่นว่านั้นมาใช้บังคับนอกเหนือไปจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งต้องถือว่าเป็นบทกฎหมายบังคับการค้าทั่ว ๆ ไป มิให้มีการค้ากำไรเกินควรเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนรวมได้ไม่ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกาก็มิได้เว้นที่จะตรวจดูประกาศและหนังสือสัญญาที่เกี่ยวข้องกับบริษัทเสียทีเดียว ซึ่งเมื่อได้ตรวจดูแล้ว เอกสารเหล่านั้นเองกลับสนับสนุนให้เห็นชัดว่าไม่มีเหตุที่จะโต้แย้งการใช้กฎหมายที่กล่าวแล้วบังคับ ทั้งนี้ก็โดยปรากฏความในข้อ ๙ แห่งประกาศพระราชทานพระบรมราชานุญาตพิเศษว่า “ข้อ ๙ หน้าที่ของบริษัท นอกจากต้องปฏิบัติตามประกาศพระราชทานพระบรมราชานุญาตพิเศษนี้แล้ว บริษัทต้องอยู่ใต้พระราชกำหนดกฎหมายของบ้านเมืองด้วย”

ฉะนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงมีความเห็นว่า การกำหนดราคาสูงสุดของกระแสไฟฟ้านั้น ทำได้โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. ๒๔๙๐

(ลงชื่อ) ส. วินิจัยกุล

(นายเสริม วินิจัยกุล)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๔๙๒